

Sahte Proje Skandalı ya da “Artık Hiçbir Şey Eskisi Gibi Olmayacak mı?”

Meftun Gürdallar*

17 AĞUSTOS 1999 sabahı ülkemiz farklı bir güne uyandı. Aslına bakılırsa bu cümlede geçen "uyandı" sözcüğü bu yazının temasıdır. Yıllar boyu ders kitaplarımızda, gerek aldıkları önlemler ile, gerekse zaman zaman yaşadıkları felaketler ile deprem ülkesi diye Japonya'yı öğrenmiştik. Kobe gözlerimizin önünde idi ama Varto'da, Erzincan'da olanlar unutulmuştu. Gerçi bilenler yazıp çiziyordu. 1998 yılında Marmara Depremi adı ile Kocaeli'nde sempozyum yapılıyor, Kuzey Anadolu fayı üzerine araştırmalar yayınlıyor ancak popüler basında şarkıcı-manken haberlerinden kendisine yer bulamıyordu. Bu arada ülkemizin batısı sanayi yatırımlarının merkezi haline geliyor, köyünde ekmeğe dinede düşen yurttaşlarımız ucuz iş gücü olarak iş alanlarının çevresinde varoşlar oluşturuyor, önceleri barınmak için gecekondular yapıyor, ardından göç devam edip talep çoğaldıkça rant için dikine gecekondulaşma devam ediyor, yapılar yükseldikçe birileri ellerini ovuşturuyordu.

Yukarıdaki paragraf tesisat mühendislerine mesleki açıdan herhangi bir şey ifade etmiyor olabilir. Aslında etmemesi de gerekir. Bu yazının amacı onların mesleki bilgi ve görüşlerini arttıracak teknik makaleler, standartlar, bildiriiler yayınlamaktır. Ancak bu yazının formatı biraz farklı olacak. Çünkü ülkemiz bu arada 17.08.1999 tarihini yaşadı. Ya da bazılarımız bu tarihten sonra da yaşamaya devam etme olanağı buldu. Ancak bu şansa sahip olamayan 40.000 kişi artık aramızda değil. Bazılarına biz mühendis-mimarların eli değmiş olan yapılar, onları yaşamdan ayırdı. Tarifsiz acılar yaşadık. Kendimizi gözden geçirdik ve ortak bir karara vardık. Artık hiç birşey eskisi gibi olmayacak(!)tı.

Oysa İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyesi'ne proje teslim eden Naziye Ünsal isimli mimar 1995 yılında geçirdiği bir rahatsızlık sonunda mesleğini terk etmek zorunda kal-

dı. Rahatsızlandığını öğrenen bazı "işini bilen memurlar" hanımefendinin adını, adresini, imzasını, kaşesini taklit ederek çizdikleri ve adına proje denen evrakları belediye tarafından onaylatma marifetini göstermekteydiler. Bu faaliyetleri devam ederken yıllar geçti ve Marmara depremi yaşandı. Acımız ve kaybımız çok büyüktü. Üzerine çok şey konuşuldu ve karar verildi. Artık hiç birşey eskisi gibi olmayacaktı. Yani mühendisler-mimarlar gibi devlet ve kamu görevlileri de yasa, yönetmelik, genelge, standart ve şart-

projenin adı soyadı	Ünvanı	Oda sicil no	Oda belge no	başlı elci no
TUNÇAY AKINLI	mak. müh.	3578		187

ADRES: gümbüşsuyu cad. yolcu sok. no: 4/12 Üsküdar

BELEDİYE ONAYI

BU PROJE ÜZERİNDEKİ BÜTÜN BİLGİLER GERÇEK DEĞİLDİR

ODA VİZESİ

RUHSAT PROJESİ

Beldiye	İLÇE	MAHALLE	CADDE	SOKAK	NO:
KARTAL	KARTAL	E.SENTEPE	NONU		50

* Türk Mühendis Mimar Odalar Birliği İstanbul İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri

depreme kurban vermeyecektik.

Oysa öyle olmadı. Hatta hiç birşey değişmedi. 2004 yılbaşında bir ihbar üzerine Mimarlar Odası İstanbul Şubesi yöneticileri tarafından ortaya çıkarılmasa idi eminiz ki bugün bile aynı işini bilen memurlar faaliyette olacaklardı. Zira bu ahlaki zafiyet öylesine yaygınlaşmış ki Sultanbeyli ve Kartal Belediyelerinde de yakın zamanda bu tür sahtekarlıklar ortaya çıkarılmaktadır. Hatta bu sahtekarlar örneğin Makina Mühendisleri Odasının gerçekte olmayan Tuzla, Gebze ve Beykoz temsilciliklerini icad edip, onay için kullanmak üzere kaşelerini yaptırmışlardır.

Elbette ki bu durum üzerine sessiz kalınmazdı. Odamız yasal süreci başlatmıştır. Ancak sorun şudur. İstanbul'da 32 adet ilçe ve 41 adet ilk kademe belediyesi mevcuttur. Toplam 73 belediyeye verilen proje sayısı odalarımız tarafından bilinmemektedir. Yasa ve yönetmeliklerimiz gereği mesleki denetim uygulanarak sicil durum belgesi düzenlenmiş olan proje sayısı odamıza göre 5.000 adeti bulmamıştır. Oysa sadece İtfaiye Müdürlüğünden onay almış olan bina sayısı 2003 yılında 28.000 civarında olup, 2004 için 35.000'in üzerinde olduğu sanılmaktadır. Yani bu yıl İtfaiye Müdürlüğü tarafından onay verilen 28.000 projenin kimin tarafından yapıldığını meslek odalarımız bilmekte ve sicillerini tutamamaktadır.

Bu durumda doğaldır ki yapanlar mühendis-mimar olmayabilecekleri gibi, projelerde proje olmayabilir. Dahası bir afet yada yıkım sonrasında sorumlusu da belirlenemeyecektir. Çünkü sicil tutmakla görevli odalarımızın bu görevlerini yapmaları mümkün olmamaktadır.

Daha da önemlisi İstanbul'da bu sorunu ortadan kaldırmakla görevli olan Belediye başkanımız bir mimardır. Hatta sayın Kadir Topbaş akademik kariyer sahibi Dr. Mimar'dır. Ancak bu yazı kaleme alındığı tarihte İstanbul Belediye Başkanlığına 21.05.2004 ve 21.10.04 tarihlerinde iki kez yazılı, birçok kez sekreterliğine ve özel kalemine telefonla başvurulmuş olmasına, hatta 25.06.04 tarihinde Kasımpaşa'da ve ramazan ayı içerisinde İstanbul protokolüne verdiği bir davette şahsından bizzat talep edilmesine rağmen ve konuyu bildiği halde sayın Dr. Mimar Kadir Topbaş TMMOB ye randevu vermemektedir.

Dolayısı ile İstanbul'da mühendislik- mimarlık hizmetlerinin nasıl ve kimler tarafından yürütülmekte olduğu bilgisi kayıtlı altına alınamamaktadır.

Konunun basına yansımaları üzerine 14.09.2004 tarihinde telefon ile bilgi verdiğimiz İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı inşaat yüksek mühendisi Şaban Erden ve İmar Müdürü yüksek mimar Şimşek Deniz beyler ile 06.01.2005 günü görüşülebilmüş, talebimizin

TESİSAT MÜHENDİSLİĞİ DERGİSİ, Sayı 84, 2004

rokrasisinin düzeltilmesi beklenmektedir.

Böylece SMM hizmetlerinin arzu edilen kalite ve standartlarla, meslekdaşlarımıza ve ülkemize fayda sağlayacak seviyede yapılmasının temini mümkün olacaktır.

Bu sorunun çözülmesi ve düzenin sağlanması için...

17.01.2005 günü ayrıntılı bir dosya ile İmar Müdürlüğüne ulaştırılmıştır.

Ekli yazıdan da görüleceği gibi yargıya intikal etmiş sahtekarlık olaylarından dolayı Bayındırlık ve İçişleri Bakanlıklarının uyarı yazıları nedeni ile belediyelerin bir kez daha uyarılması İstanbul Valiliğince istenmiş olduğundan, sicil durum belgelerinin istenmesi gereği tekrar talep edilmiştir.

Ayrıca proje tescil yetkisinin ilçe ve belde belediyelere devredildiğinden bahisle, belediyelere tescil ettirmek üzere proje hizmeti yapmakta olan SMM üyelerimizin müracaat edecekleri her ilçe ve belde belediyeye ayrı ayrı sicil dosyaları vermeleri gereğine itiraz edilmiştir. Çözüm olarak tüm SMM üyelerimiz için Büyükşehir Belediyesinde sicil dosyası oluşturulup bilgilerinin Bayındırlık Bakanlığı yapı denetim sayfasında olduğu gibi, İBŞB internet sayfasında yayınlanması ile ilçe ve belde belediyeler tarafından izlenmesinin bürokrasiyi azaltmak ve sicilleri izleyebilmek için çok daha faydalı olacağı izah edilerek, gereği talep edilmiştir.

Talebimize olumlu yanıt verilerek, sicil durum belgesinin mutlaka istenmesi ve ilçe-belde belediyelerde dosya açtır...

ODA VİZESİ							
T.M.M.O.B. MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI BEYKOZ TEMSİLCİLİĞİ							
Tarih: 06.10.2005							
Sayı: [Handwritten]							
İmza: [Handwritten]							
T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI MÜHÜRÜ				[Handwritten]			
YAPAN				ODA VİZESİ			
[Handwritten]				[Handwritten]			
Yapanın adı		MAKİNA YERİLEŞİMİ					
İ	Adı	Miktarı	Statü	Yük	Alan	Yatırım	
LİTANJİ							
Proje No	Yapı No	Yapı No	Yapı No	Yük	Alan	Yatırım	
		6	4353 m ²	43 m ²	300 m ²	4019 m ²	
Kısıtlı		Çıkar		Çıkar		Çıkar	
							400

Bu duygu ve düşünceler ile tüm meslekdaşlarımızın yeni yılını kutlar, esenlikler dilerim.

Bu sonuca ulaşılması ve düzeyin genişletilmesi mümkün olursa belki proje alanında "Artık hiç birşey eskisi gibi olmayacak" diyebiliriz.

Basına ve Kamuoyuna

12.01.2005

Bilindiği gibi 29.06.2001 tarihinde 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu'nun uygulamaya başlamasından sonra 06.09.2001 tarih ve 24515 sayılı resmi gazetede yayınlanan 81164 no'lu tebliğle TS 8737 no'lu Yapı Ruhsatı formu ve 24.10.2001 tarih ve 24563 sayılı resmi gazetede yayınlanan 81028 no'lu tebliğle TS 10970 nolu Yapı Kullanma İzin Belgesi düzenlenmesi zorunluluk haline getirilmiştir.

Birçok ilçe ve belde belediyesi, ruhsat eki olarak istenen projelerin onayı sırasında ilgili meslek odasından alınması gereken Proje Müellifi Sicil Durum Belgesini istememekte, yine birçok ilçe ve belde belediyesinin de ruhsat eki projelerinin onayı sırasında Proje Müellifi Sicil Durum Belgesi istese bile düzenledikleri Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgelerinin onaylı birer nüshasını ilgili meslek odasına göndermemektedir.

81164 ve 81028 no.lu tebliğlerin gereğinin ilgili Belediyeler tarafından yapılmaması nedeni ile ekli dosyadaki örneklerden de görüleceği üzere İlçe ve 1.kademe Belediyelerinin bir kısmında mühendis olmayan kişiler tarafından hazırlanmış sah te projeler ile Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi düzenlenmektedir. İstanbul ilinde Belediyemiz görev ve sorumluluk alanı dahilinde, deprem riskine karşın, yenilenmekte olan bazı yapılarda bile yurttaşlarımızın can ve mal emniyeti risk altına girmektedir.

İlgi a) yazıda ise "ilgili meslek odasınca o iş için sicil durum belgesi istenmemesi, sicil durum belgesinin tarih ve sayısının yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesinin ilgili bölümlerine yazılmaması, onaylanan yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin bir örneğinin ilgili meslek odasına gönderilmemesi sonucunda usulsüzlükler ile karşılaşılacağı, mevzuata aykırı olarak düzenlenen ruhsatların yasa gereği iptal edileceği ve bu hususlara dikkat etmeyen belediyelerin tazminat ile karşı karşıya kalabileceği" belirtilmekte olup konu hakkında belediyelerin bir kez daha uyarılması istenmektedir.

Ayrıca 03 Kasım 2004 tarihi ile Sayın Şaban Erden imzası ile yayınlanan yazınızda sicil tutma görevinin ilçe belediyelere devredildiğinden bahisle, ilçe ve belde belediyeler ile Boğaziçi İmar Müdürlüğüne proje hizmeti veren mimar ve mühendislerin her belediyede ayrı ayrı sicil dosyası oluşturması gerektiği belirtilmektedir.

Bu uygulama ile bir mühendislik-mimarlık bürosunun 73 ilçe ve belde belediye ile Boğaziçi İmar Müdürlüğü ve Büyükşehir İfaiye Müdürlüğünde ayrı sicil numarası olacaktır. Herbir idarede sicil dosyaları açtırmak üzere aynı işlem 75 kez yapılmak durumunda kalınacaktır. Gerek üyelerimize gerekse Belediyelerimize yoğun bürokratik işlem ve maliyete neden olacak bu uygulamanın yapılması halinde oluşabilecek karmaşa nedeni ile geriye dönük bir incelemede sicil numarasının hangi belediye ve hangi büroya ait olduğunun tespit edilmesi zor olacaktır. Ayrıca herhangi bir belediyede yaşanan bir durumdan diğer belediyelerin haberdar olması söz konusu olmayacaktır.

Bunun yerine, sicil dosyaları İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından merkezi olarak kayıt altına alınıp internet sayfasında yayınlanabilir. Böylece ilçe ve belde belediyeler tarafından anında ekrandan güncelliğide izlenerek işlem yapılabilir. Bu uygulama ile sicil numaralarının takibi, çalıştıkları firmadan ayrılmaları yada disiplin soruşturması vb. nedenlerle mesleğini icra edemez duruma gelmeleri halinde ilgili meslek odasının onur kurulu kararının yazı ile bildirilmesi halinde yetkilerinin iptali ekranda kolaylıkla sağlanabilecektir. Bayındırlık Bakanlığı tarafından Yapı Denetçisi Mühendis ve Mimarlar için yapılmakta olan bu uygulamanın Başkanlığınız tarafından incelenerek uygun görülmesi halinde 2005 yılı sicil listelerinin ilanından önce yapılması yararlı olacaktır.

İlimizin can ve mal güvenliği ile üyelerimizin mesleki faaliyetleri açısından hayati önemde gördüğümüz konularda bilgi ve gereğini arz-rica ederiz.

Saygularımızla,
TÜRK MÜHENDİS MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İstanbul İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri
Mefnun GÜRDALLAR